

Asia: VN/9573/2021

Lausuntopyyntö ehdotuksesta eräiksi valtioneuvoston sekä opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksiksi liittyen perusopetuksen jälkeisten koulutusten haku- ja valintaperusteisiin

Lausunnonantajan lausunto (yhteishakuasetus)

Alla olevaan tekstikenttään voitte kirjoittaa lausuntonne koskien ehdotusta valtioneuvoston asetukseksi perusopetuksen jälkeisen koulutuksen valtakunnallisesta hakumenettelystä

Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE pitää perusteltuna yhteishakuasetuksen uudistamista. Oppivelvollisuus uudistuksen myötä yhteishaku tulee kohdentumaan ensisijaisesti perusopetuksen päättäneisiin, jatkuva haku muihin hakijoihin. Tätä kehitystä on kuitenkin hyvä seurata, jotta opintoihin hakeutuminen olisi mahdollisimman sujuvaa.

AMKE kannattaa esitystä, että jatkossa erillisten hakujen sijaan voisi samassa haussa hakeutua tutkintotavoitteiseen koulutukseen ja nivelvaiheen koulutukseen. Oppivelvollisuuslain tultua voimaan tämä muutos selkiyttäisi ja yksinkertaistaisi hakumenettelyjä.

AMKE tukee esitystä, että lukion oppimäärän suorittaneet rajataan yhteishakuasetuksen soveltamisalan ulkopuolelle ja jatkossa he hakeutuisivat koulutukseen jatkuvan haun kautta. Kuten perustelumuistiossa todetaan, on lukion oppimäärän suorittaneiden hakijoiden määrä ollut vuosittain pieni ja vain noin puolet paikan saaneista aloittaa ammatillisessa koulutuksessa.

AMKE korostaa, että lukion jälkiohjausvelvoitteen mukaisesti on erittäin tärkeää ohjata myös jatkossa lukion suorittaneita jatko-opintoihin ammatilliseen koulutukseen. Samalla jatkuvan haun hakijalähtöisyyttä pitää kehittää. Tällä hetkellä kaikki oppilaitokset eivät esimerkiksi julkaise jatkuvan haun tietoaan Opintopolussa, mikä voi tehdä hausta työlääksi koulutukseen hakijalle.

AMKE muistuttaa, että yhteishaku-uudistuksen onnistunut toimeenpano edellyttää aktiivista viestintää opetushallinnolta ja koulutuksen järjestäjiltä.

Lausunnonantajan lausunto (ammattillisen koulutuksen valintaperusteasetus)

Alla olevaan tekstikenttään voitte kirjoittaa lausuntonne koskien ehdotusta opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi opiskelijaksi ottamisen perusteista ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (699/2017) muuttamisesta

AMKE tukee esitystä, että luovutaan hakijalle annettavista valintapisteistä aikaisemman työkokemuksen perusteella. Yhteishaku profiloituu yhä enemmän keväällä perusopetuksen päättäviin hakijoihin. Heille ei ole juurikaan ehtinyt vielä kertyä työkokemusta.

AMKE pitää erittäin tärkeänä, että oppimäärien yksilöllistämiseen liittyvään perusopetuksen päättötodistusarvosanojen vertailtavuusongelmaan löydetäisiin ratkaisu. Nykytilanne ei ole valintatilanteissa yhdenvertainen, kun yksilöllistetyn oppimäärän arvosanoilla koulutukseen hakeneet ovat saaneet opiskelupaikan helpommin sekä heikommilla tiedoilla ja osaamisella kuin tavallisilla arvosanoilla hakeneet. On myös hakijan kannalta parempi ohjautua koulutukseen, jonka suorittamiseen hänellä on tosiasialliset valmiudet.

Asetukseen ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan hakija, jolla olisi yksilöllistetty oppimäärä ja päättöarvosana matematiikassa ja äidinkielessä, voitaisiin ottaa opiskelijaksi vain koulutuksen järjestäjän harkintaan perustuvan valinnan kautta. AMKE katsoo, että esitetty muutos ei vielä ratkaise opiskelijavalintaa koskevaa arvosanojen vertailtavuusongelmaa riittäväällä tavalla.

AMKE esittää, että harkintaan perustuvaa valintaa käytetään aina kun hakijalla on yksilöllistetyn oppimäärän opiskelusta merkintä todistuksessa äidinkielessä, vieraisissa kielissä tai matematiikassa. Samalla on kuitenkin tärkeää kehittää ja yhdenmukaistaa valtakunnallisesti koulutuksen järjestäjien harkintaan perustuvaa valintaprosessia. Erityisesti isoille koulutuksen järjestäjille voi tulla jopa satoja hakemuksia harkinnanvaraisessa valinnassa, jolloin prosessi vaatii paljon toiminnallisia ja taloudellisia resursseja. Valintaprosessin kehittäminen parantaisi myös hakijoiden yhdenvertaisuutta valinnoissa.

Lausunnonantajan lausunto (lukiokoulutuksen valintaperusteasetus)

Alla olevaan tekstikenttään voitte kirjoittaa lausuntonne koskien ehdotusta opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi opiskelijaksi ottamisen perusteista lukiokoulutuksessa

AMKE esittää, että pykälään 2§ hakukohteet tehdään vastaava lisäys kuin ammatillisen koulutuksen valintaperusteasetukseen. Koulutuksen järjestäjän tulee yhdenvertaisesti voida tarjota lukiokoulutuksen opiskelijalle mahdollisuutta myös ammatillisen perustutkinnon suorittamiseen.

Lukiolain mukaan lukion oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. Muun muassa TATin Nuorten tulevaisuusraportin mukaan enemmistö lukiolaisista myös kaipaa enemmän työelämä tietoa. Toisen asteen yhteistyötä tulisi kehittää siihen suuntaan, että myös lukiokoulutuksessa hyödynnettäisiin ammatillisen koulutuksen ammattialojen ja työelämä taitojen asiantuntemusta.

Ågren Satu

Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry - Satu Ågren